

HITRI VODNIK ZA ŠOLE

Co-funded by
the European Union

Izjava o odgovornosti:

Izvedba tega projekta in publikacije je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorjev in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Dovoljenje (licenca):

Ta priročnik bo predlagan in promoviran z odprtimi dovoljenji CREATIVE COMMONS tipa CC4.0 - CC BY NC SA. To bo pomagalo, da se lahko uporablja, spreminja in ustvarja kot izpeljava iz originala. (vendar ne v komercialne namene in prodajo) Pogoji za uporabo je, da se prizna avtorstvo dela in da se novemu delu pripišejo enaka dovoljenja (licence) kot originalu (zato vsakemu izvedenemu delu komercialna uporaba ne bo dovoljena).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

1. Uvod

Tukaj je kratek vodnik o pedagoški mediaciji za vključujoče izobraževanje, ki je prilagojen učiteljem in učencem v celotni izobraževalni skupnosti, vključno s cilji, nameni, nasveti, orodjem, povzetkom ciljne skupine in smernicami. Ta vodnik je priloga priročnika **"PEDAGOŠKA MEDIACIJA 4ALL – NAVODILA ZA UPORABO"**.

Kaj je hitri vodnik za mediacijo v šolah? Šolska mediacija je postopek, v katerem posamezniki v okviru šole poskušajo rešiti konflikte in spore. V tem priročniku se bomo osredotočili na opolnomočenje učiteljev in učencev za učinkovito mediacijo, ki spodbuja razumevanje, sodelovanje in pozitivno učno okolje.

Pedagoška mediacija za vključujoče izobraževanje v šolah vključuje uporabo strategij, tehnik in pristopov, ki zagotavljajo, da imajo vsi učenci, tudi tisti z različnimi sposobnostmi in iz različnih okolij, enake možnosti za učenje in sodelovanje v izobraževalnem procesu. Cilj inkluzivnega izobraževanja je ustvariti spodbudno in prijazno okolje, v katerem se vsak učenec počuti cenjenega in lahko doseže svoj polni potencial.

1.1 Ciljna skupina

Ciljna skupina vodnika so učitelji in učenci. To je kratek vodnik za šole. Ciljna skupina, ki uporablja ta vodnik, so osnovnošolski učitelji, ravnatelji in pedagoški strokovnjaki. Ta hitri priročnik pomaga pri učenju mediacije. Namen tukaj razvitega gradiva je zagotoviti, da šolsko vključevanje in sodelovalno učenje prispevata k učnemu uspehu. Za ta vodnik so bile izvedene fokusne skupine s samozagovorniki. To zagotavlja avtentičen vpogled za facilitatorje učenja in učence.

Znanje: predpogoj je strokovno usposabljanje, ki zajema osnove in vsebino raznolikosti učnih težav in oviranosti.

1.1 Cilj

Namen tega priročnika je omogočiti učiteljem in celotni izobraževalni skupnosti, da pomagajo učencem dosegati njihove pedagoške cilje ter najdejo podporo pri razvijanju spretnosti za reševanje konfliktov in boljši komunikaciji med učitelji in učenci.

Učitelji imajo:

- kompetence in znanje, povezano z raznolikostjo in invalidnostjo,
- različne metode poučevanja,

- tehnična znanja in spretnosti,
- dobre sposobnosti upravljanja s časom in prostorom.

Učitelji znajo

- aktivno poslušati,
- kritično in ustvarjalno razmišljati ter
- spodbujati kritično in ustvarjalno razmišljanje.

Učitelji so

- prožni in prilagodljivi,
- empatični,
- aktivni podporniki,
- potrpežljivi,
- odprtega duha.

2. Metode, nasveti, priporočila

Metode, nasveti in priporočila v točkah odražajo zbrane rezultate razprave v fokusni skupini. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj ključnih načel in strategij za pedagoško mediacijo v inkluzivnem izobraževanju. Podrobno so opisani naslednji koraki.

Priporočilo:

- ✓ **8 ključnih načel in strategij za pedagoško mediacijo v inkluzivnem izobraževanju.**

1. Razumevanje in vrednotenje raznolikosti

- Učitelji morajo globoko razumeti in ceniti raznolikost svojih učencev, vključno z različnimi sposobnostmi, učnimi stili in kulturnimi ozadji.
- Priznavajo in cenijo edinstvenost vsakega učenca ter s tem spodbujajo pozitivno in vključujočo kulturo v razredu.

2. Diferencirano poučevanje

- Izvajajte strategije diferenciranega poučevanja za izpolnjevanje različnih potreb učencev v istem razredu.
- Prilagodite vsebino, postopek in ocenjevanje, da se upošteva različne učne stile in zmožnosti.

3. Sodelovalno učenje

- Spodbujajte sodelovalno učenje, pri katerem učenci sodelujejo v različnih skupinah.

- Spodbujanje občutka skupnosti in medsebojne podpore med učenci, spodbujanje vrstniškega učenja in razumevanja.

4. Univerzalni dizajn za učenje (UDL)

- Uporabljajte načela univerzalnega dizajna za učenje ter ustvarjajte učna gradiva in okolja, ki so dostopna vsem učencem.
- Zagotovite več načinov predstavljanja, vključevanja in izražanja, da bi zadostili različnim učnim potrebam.

5. Individualni izobraževalni načrti (IEP) in prilagojeno učenje

- Razvoj in izvajanje individualiziranih izobraževalnih načrtov za učence s posebnimi potrebami, v katerih so opisani posebni cilji, prilagoditve in podpirne storitve.
- Uveljavite personalizirane pristope k učenju, ki učencem omogočajo, da napredujejo v svojem tempu in v skladu s svojimi individualnimi potrebami.

6. Strokovni razvoj:

- Zagotovite, da se učitelji stalno strokovno izpopolnjujejo na področju inkluzivnih izobraževalnih praks.
- Spodbujajte kulturo sodelovanja, v kateri lahko pedagogi izmenjujejo spoznanja in strategije za izpolnjevanje različnih potreb učencev.

7. Vključevanje staršev in skupnosti

- Vključite starše in skupnost v izobraževalni proces ter tako spodbujajte podporno mrežo za učence z različnimi potrebami.
- Sodelujte s strokovnjaki in podpornimi službami, da zagotovite dodatne vire in strokovno znanje.

8. Spodbujanje socialnega in čustvenega učenja

- Vključite socialno in čustveno učenje v učni načrt, da ustvarite pozitivno in vključujočo šolsko klimo.
- Učite empatijo, strpnost in spoštovanje, da bi učencem pomagali razumeti in ceniti razlike.

Praktična dejavnost:

Pedagoška mediacija v inkluzivnem izobraževanju zahteva zavezanost stalnemu učenju, prožnost in pristop, osredotočen na učenca. Vključuje prilagajanje pedagoških praks za izpolnjevanje različnih potreb vseh učencev in ustvarjanje okolja, v katerem naj bi vsak učenec in učitelji delovali po naslednjih korakih.

- ✓ 4 koraki za pedagoško mediacijo v inkluzivnem izobraževanju

Korak 1:

Aktivno poslušanje: spodbujajte udeležence, da pozorno in empatično poslušajo drug drugega, da bi resnično razumeli različna stališča in skrbi.

Korak 2:

Ostanite nevtralni in nepristranski: poudarite pomen nepristranskosti in pravičnosti v postopku mediacije ter omogočite obema stranema, da se počutita slišani in spoštovani.

Korak 3:

Osredotočite se na rešitve: usmerite udeležence, da v možganski nevihti skupaj poiščejo možne rešitve, ki ustrezajo potrebam vseh vpletenih strani.

Korak 4:

Spoštovanje in empatija: spodbujajte spoštljivo in razumevajoče okolje, v katerem udeleženci brez obsojanja priznavajo čustva in stališča drugih.

- ✓ Kako lahko zagotovite dodatno učinkovito podporo?
V nadaljevanju so na voljo praktični nasveti.

Praktični nasveti:

- nasveti za učinkovito komunikacijo/mediacijo in vzpostavljanje odnosov,
- aktivna podpora pri vzpostavljanju stikov (s sošolci in vrstniki),
- aktivna podpora pri ohranjanju stikov,
- aktivna podpora pri skupnem učenju,
- aktivna podpora pri družabnem učenju,
- aktivna podpora pri težavah,
- aktivna podpora s starši, družinskimi člani, skrbniki.

- ✓ Kako komunicirati?

Praktični nasveti za komuniciranje:

Kot na vseh področjih je tudi komunikacija med ljudmi zelo pomembna, v nadaljevanju pa so predstavljeni ključni napotki za uspešno komunikacijo.

- Komunicirajte hvaležno in v višini oči.
- Komunicirajte in obnašajte se spoštljivo.
- Komunikacija, usmerjena v reševanje problemov in projektov.
- Komunikacija, usmerjena v posameznika.
- Uporaba omrežij/kanalov za komuniciranje.

- Nenasilno komuniciranje.

✓ Kako je treba pripraviti gradivo?

Praktični nasveti:

Gradiva za poučevanje in učenje

- Ponudite in zagotovite učinkovite metode podpore.
- Prilagodljivo strukturiranje pouka
- Glede na učne potrebe prilagojeno gradivo.

Praktične vaje in dejavnosti

- Učenje z delom.
- Pri tem se naučeno uporablja v praksi.
- Poveča sposobnost ohranjanja naučenega.
- Opazovanje rezultata pri izvedbi.

Metode za vključujoče skupinsko delo

- Primer: skupne dejavnosti in skupinsko delo.
- Dejavnik zabave.

3. Povzetek

Rezultat je kratek vodnik za podporo učenju mediacije. Gradivo, ki je bilo razvito v tem dokumentu, je namenjeno zagotavljanju, da vključevanje v šolo in sodelovalno učenje prispevata k učnemu uspehu.

Če povzamemo, mora imeti učitelj kompetence, povezane z raznolikostjo oseb s posebnimi potrebami in učnimi težavami. Ima spretnosti in stališča, s katerimi spodbuja ustvarjalnost in samostojnost učencev ter prispeva k njihovem osebemu razvoju. Učitelj mora ponujati različne metode poučevanja in učenja. Učitelj mora biti vsestranski strokovnjak.

Zelo pomembno je, da so uspešen del skupnosti in da imajo svoje mesto v družbi. Zlasti v šoli in pri izobraževanju ima pripadnost veliko vlogo. Zato mora učitelj prevzeti vlogo posrednika in spodbujevalca. Je posrednik v izobraževanju, pa tudi posrednik na vseh drugih področjih. Komunikacija je zato zelo pomembna.

Pomembna točka so tudi učna in druga gradiva za poučevanje in učenje. Učitelj mora biti sposoben učencem sporočiti, da razume njihovo učenje in da bodo na ta način dosegli svoje cilje. Zagotoviti je treba ustrezne učne strategije. Gradiva morajo biti zasnovana tako, da so lahko razumljiva in jih je mogoče (prožno) prilagoditi ciljni skupini.

4. Slovar in opredelitev izrazov

Vključevanje je enakopravno sodelovanje vseh ljudi v družbi.

Družabno življenje vključuje tudi skupno obiskovanje šole.

- **Primer:** šola, ki prilagodi učni načrt in okolje učencem z različnimi učnimi potrebami, na primer zagotovi klančine za invalidske vozičke in učno gradivo v brajici ali poenostavljenem jeziku.

Vključujoče izobraževanje vključuje vse (vse učence/štoludente), ne glede na njihove (ne)sposobnosti in posebne lastnosti.

- **Primer:** razred, v katerem se učenci s posebnimi potrebami in brez njih učijo skupaj z vrstniki, učitelji pa uporabljajo učne metode, ki so primerne za vse učence. **Vključevanje** je enakopravno sodelovanje vseh ljudi v družbi.

Družabno življenje vključuje tudi skupno obiskovanje šole.

Medvrstniška mediacija

Medvrstniška mediacija je postopek reševanja konfliktov ali iskanja izvedljivih rešitev, v katerem posamezniki iz iste skupine pomagajo svojim vrstnikom v strukturiranem dialogu doseči obojestransko sprejemljivo rešitev ali izmenjati informacije, pomembne za vsakdanje življenje ljudi, na primer informacije o pravicah in kako jih uresničiti, informacije o obveznostih in kako jih izpolnjevati itd.

Proces spodbuja komunikacijo, empatijo in spretnosti reševanja problemov, hkrati pa krepi občutek skupnosti in zaupanja med vrstniki.

- **Primer:** v programu poklicnega usposabljanja ali v skupini za samozagovorništvo učenci ali samozagovorniki, ki se soočajo z nesoglasji glede odločitev ali opreme, sodelujejo pri uporabi medvrstniške mediacije. S strukturiranim dialogom si izmenjajo stališča, razumejo skrbi drug drugega in skupaj oblikujejo rešitev. Ta postopek izboljša medsebojno razumevanje, komunikacijske spretnosti in krepi občutek skupnosti med vrstniki.

Pedagoška mediacija:

Pedagoška mediacija za inkluzivno izobraževanje v šolah vključuje ustvarjanje okolja in uporabo učnih strategij, ki so prilagojene različnim potrebam vseh učencev, vključno s tistimi s posebnimi potrebami ali motnjami v izobraževanju.

Primer: scenarij učne ure inkluzivnega branja

Cilj: poučevanje bralne učne ure za raznoliko skupino učencev, vključno z učenci z različnimi učnimi stili in zmožnostmi. Ugotoviti različne potrebe in zmožnosti učencev v razredu, vključno s tistimi z učnimi težavami, učenci, ki se učijo angleškega jezika, in učenci, ki so odlični pri branju, ter zagotoviti različna bralna gradiva na različnih bralnih ravneh, da bi zadostili različnim bralnim zmožnostim učencev, pri tem pa uporabiti multimedijske vire, kot so zvočne knjige ali video posnetki, da bi podprli učence z različnimi učnimi preferencami..

Samozagovorništvo

Samozagovorništvo, zlasti za osebe z motnjami v duševnem razvoju, pomeni, da govorijo zase, izražajo svoje potrebe in se zavzemajo za svoje pravice. Gre za opolnomočenje posameznikov, da izrazijo svoje misli in želje ter zagotovijo, da so njihove edinstvene potrebe razumljene in spoštovane.

- **Primer:** v programu za posameznike z intelektualnimi oviranostmi udeleženec, ki ima težave z verbalnim izražanjem, s pomočjo komunikacijske table izrazi svojo željo po mirnem delovnem prostoru. Zaradi njegovega samozagovorništva se vzpostavi poseben miren prostor, kar zagotavlja izpolnjevanje njegovih potreb in spodbuja vključujoče okolje.

Lahko branje in lahki jezik (besedilo in besedišče)

Informacije so predstavljene na preprost in jasen način z uporabo preprostega jezika in preprostega oblikovanja za boljše razumevanje za širše občinstvo.

Uporaba preprostih besed, kratkih stavkov in jasnih izrazov za sporočanje informacij na način, ki je razumljiv, zlasti za posameznike z različnimi stopnjami pismenosti ali kognitivnimi izzivi.

- **Primer:** v občinskem centru so informacije o glasovanju predstavljene v lahkoberljivi obliki. V priročniku so uporabljeni preprost jezik, preproste besede, kratki stavki in jasni vizualni izrazi. V njem je pojasnjeno, kako se registrirati, kje voliti in kaj pričakovati na dan glasovanja, kar zagotavlja, da lahko vsakdo, ne glede na raven pismenosti, razume in sodeluje pri glasovanju.

Reference/viri:

- Manual de Lenguaje Inclusivo - www.cocemfe.es
- **DIGIT4SEN** Improving teachers' digital skills for better online inclusive education of SEN pupils www.digit4sen.eu
- **SAFER** Social competences and Fundamental Rights for preventing bullying www.safer-erasmus.eu
- **EURODIPLOMATS:** Empowering children to act as cultural diplomats for a robust and resilient Europe www.eurodiplomats.com
- **ICAMnet** - Networking the European Including Children Affected by Migration Programme www.icamproject.eu
- **BeCSR** Be Safe and Cyber Secure www.stopthebullying.eu
- **FRIENDS** "Fostering Resilience-Inclusive Education and Non-Discrimination in Schools" www.friends-project.eu
- **Slika:** <https://pixabay.com/de/photos/menschen-m%C3%A4dchen-frauen-studenten-2557396/>